

سخن سردبیر

دانش کامل و وجود یک قادر متعال^۱

دانش انسانی، پیرامون هستی، ناقص است. دانشوران در سرتاسر تاریخ، دانش کامل یا تمام را به قدرت‌های منحصر به فرد خدایان ربط داده‌اند. توانایی دانستن همه چیز، از آغاز تا پایان زمان و وجود هستی، حَقّاً برای یک قادر متعال نگه داشته شده است. انسان‌ها تنها «یک گاز از سیب»، و نه مالکیت کلّ درخت دانش را، اجازه داشتند. انسان‌ها تنها گیاه سیّاری هستند که دانش تولید می‌کند و دارای سیاهه‌ای از دانش انباشته برای کاربرد عملی است. با داشتن این نکته در ذهن، تصوّر انسان از خدایان به‌خودی خود نشانه‌ای از دانش ناقص، ترس از ناشناخته و نامعین – و گسترشی شناختی از داشتن مقداری دانش به دانش کامل است. این نکته، گسترش منطقی داشتن مقداری دانش، برای رسیدن به این پندار است که توانایی خوشه‌بندی دروندادهای حسی، پیش‌رونده است. همان گونه که خوشه‌بندی پیش

---

۱. برگرفته با اندکی تغییر، از کتاب: گایسلر، ایلازور (۱۳۹۳). دانش و نظام‌های دانش: فراگیری از شگفتی‌های ذهن؛ ترجمه مرتضی کوکی، همدان: سپهر دانش.

می‌رود، نقطه‌ای وجود خواهد داشت که در آن، خوشه‌بندی به مرحله نهایی-داشتن کل دروندادهای حسّی که خوشه‌بندی و به دانش معناداری که می‌تواند ذخیره شود تبدیل شده، می‌رسد. این توانایی دانای کلّ ما، یعنی قادر متعال است.

بنابراین، اگر انسان‌ها می‌توانند مقداری دانش را خوشه‌بندی و خلق کنند، باید دانش دیگری دور از دسترس انسان وجود داشته باشد. چنین دانشی به توسط شخص دیگری به غیر از انسان‌ها، دانسته خواهد شد، بنابراین، انسان باید به وجود یک دانای کل رضایت دهد.

ما حتّی اگر دانش ناقص همه انسان‌هایی را که تاکنون زندگی کرده‌اند و آنانی را که زندگی خواهند کرد با هم جمع کنیم، باز هم از دانش کامل بسیار دور خواهیم بود. افزایش دانش نسبی، نقص را ادامه می‌دهد. دانش کامل از اجزا ساخته نشده است. این دانش به همه اعصار و همه هستی‌ها گسترش می‌یابد و دارای دو خصیصه یک قادر متعال است: نخست این است که مالکیت دانش، برنامه‌ریزی از پیش را امکان‌پذیر می‌سازد و، دوم، دانش کامل، دانشی پیرامون هستی «حقیقی» یا واقعیت فی‌نفسه است. این بخشی از واقعیت بودن است، در آن بودن است، بدون هیچ نیازی به نمایاندن آن؛ بنابراین خصیصه قادر متعال همه‌جا حاضر است - که همزمان به وسیله دانش در هر جایی از کیهان وجود دارد.

رضایت به وجود قادر متعالی که دانای کل و در همه جا حاضر است، باوری مذهبی نیست بلکه گسترش چشم‌انداز دانش است. انسان‌ها به منزله تولیدکنندگان دانش، بدون وجود یک قادر متعال یا مکملی که همه چیز را می‌داند منطقی نمی‌توانستند وجود داشته باشند.

مرتضی کویکی

سردبیر فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات